Socialförsäkringsutskottets betänkande 1985/86: 17

om sjukförsäkringsfrågor för studerande m. m. (prop. 1985/86: 128)

SfU
1985/86: 17

Propositionerna

I proposition 1985/86: 100 bilaga 7 (socialdepartementet) har regeringen under litt. D punkt 1. Bidrag till sjukförsäkringen (s. 57–58) föreslagit riksdagen att anta ett inom socialdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring.

I proposition 1985/86: 128 har regeringen (socialdepartementet) föreslagit riksdagen att anta inom socialdepartementet upprättade förslag till

1. lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349),
3. lag om ändring i lagen (1983: 1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

Motioner

Motioner väckta med anledning av propositionen

I motion 1985/86: 335 av Barbro Sandberg m. fl. (fp och c) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att vård av barn i samband med barns födelse är att anse som definitivt studieavbrott.

I motion 1985/86: 336 av Nils Carlshamre m. fl. (m) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av klargörande föreskrifter i fråga om föräldrapenning för studerande.

Motioner väckta under den allmänna motionstiden 1985/86

I motion 1985/86: Sf404 av Hans Pettersson i Helsingborg m. fl. (s) hemställs att riksdagen hos regeringen begär en översyn av reglerna för vuxenstuderandes sjukpenninggrundande inkomst vid feriearbete.

I motion 1985/86: Sf413 av Gullan Lindblad m. fl. (m) hemställs att riksdagen hos regeringen begär att regeringen skyndsamt framlägger förslag till åtgärder för att förbättra sjuk- och föräldraförsäkringen för studerande.

I motion 1985/86: Sf415 av Berit Oscarsson m. fl. (s) hemställs

4. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av regler för sjukersättning till vuxenstuderande i enlighet med vad som anförts i motionen.

I motion 1985/86: Sf417 av Rune Backlund m. fl. (c) hemställs att riksdagen beslutar om en ändring i lagen om allmän försäkring så att den vilande SGI:n, om den överstiger studietids-SGI:n, aktiveras vid förvärvsarbete under tiden mellan terminerna och vid militär repetitionsutbildning.

I motion 1985/86: Sf430 av Barbro Sandberg m. fl. (fp) hemställs

2. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av gällande regler vad gäller ersättning för förlorad arbetsförtjänst under ferier till dem som har en vilande sjukpenninggrundande inkomst grundad på tidigare förvärvsarbete.

Utskottet

Sjukförsäkringsfrågor för studerande m. m.

Studerande som uppbär studiehjälp, studiemedel, särskilt vuxenstudiestöd, särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa eller utbildningsbidrag för doktorander får behålla beviljat studiestöd under sjukdom när den studerande är oförmögen att bedriva sina studier. Den studerande skall göra sjukanmälan till försäkringskassan som har att pröva om sjukperioden skall godkännas för rätt till studiestöd.

Den obligatoriska sjuk- och föräldraförsäkringen omfattar även studerande om de är inskrivna hos försäkringskassan. Under studietiden gäller dock särskilda regler för rätten till ersättning. Dessa regler innebär att den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) inte får sänkas för de studerande som enligt vad tidigare sagts får behålla sitt studiestöd vid sjukdom. Regeln om att SGI inte får sänkas är kombinerad med en annan regel enligt vilken sjukpenning under studietiden inte får beräknas på denna SGI om studierna avses pågå minst sex månader. Vid sjukdom under sådan längre utbildningstid skall försäkringskassan i stället beräkna sjukpenningen på en SGI som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den studerande kan antas få under utbildningstiden, s. k. studietids-SGI. En SGI som grundas på förvärvsinkomster från tiden före utbildningens början är således vilande under utbildningstiden. Den är vilande också under den ferietid som infaller mellan studieterminerna i den utbildning för vilken studiestöd utges. En vilande SGI blir åter gällande först när den utbildning för vilken studiestödet utges är avslutad eller när ett definitivt studieavbrott görs. Reglerna om vilande SGI och studietids-SGI omfattar även föräldrapenningförmånerna enligt lagen om allmän försäkring (AFL).

I proposition 1985/86: 128 föreslås nu att för en studerande som är sjuk- eller föräldraledig under sommarferier – och inte uppbär studiestöd under dessa ferier – skall sjukpenning och föräldrapenningförmåner beräknas på grundval av vilande SGI, om denna SGI är högre än studietids-SGI. Detta

föreslås gälla för alla försäkrade som omfattas av reglerna om vilande SGI och studietids-SGI och föreslås träda i kraft redan den 1 juni 1986.

I de två motioner som väckts med anledning av propositionen, 335 av Barbro Sandberg m. fl. och 336 av Nils Carlshamre m. fl., tas upp frågan om ledighet för vård av barn i anslutning till barns födelse är att anse som definitivt studieavbrott och således berättigar till aktivering av den vilande SGI:n. Motionärerna anser att så bör vara fallet, och i motion 335 begärs ett tillkännagivande härom, medan motionärerna i motion 336 begär ett tillkännagivande om behovet av klargörande föreskrifter i fråga om föräldrapenning för studerande.

Fem motioner från den allmänna motionstiden i år tar upp frågor om sjukförsäkring för studerande. Hans Pettersson i Helsingborg m. fl. anför i motion Sf404 att den vilande sjukpenninggrundande inkomsten borde aktiveras för en vuxenstuderande som återgår i tjänst under sommarlovet, och de begär en översyn av reglerna i nu angivet syfte. Motionärerna i motion Sf413 av Gullan Lindblad m. fl. anser att den bästa och mest rättvisa lösningen för studerande skulle vara att ersätta det verkliga inkomstbortfallet vid sjukdom under ferietid, och de begär skyndsamt förslag till åtgärder för att förbättra sjuk- och föräldraförsäkringen för studerande. I motion Sf415 av Berit Oscarsson m. fl. begärs i yrkande 4 en översyn av reglerna för sjukersättning till vuxenstuderande i syfte att ge full kompensation vid sjukdom under ferietid. Rune Backlund m. fl. begär i motion Sf417 att riksdagen beslutar om sådan ändring i lagen om allmän försäkring att den vilande SGI:n, om den överstiger studietids-SGI:n, aktiveras vid förvärvsarbete under tiden mellan terminerna och vid militär repetitionsutbildning. Slutligen begär motionärerna i motion Sf430 av Barbro Sandberg m. fl. i yrkande 2 en översyn av gällande regler vad gäller ersättning för förlorad arbetsförtjänst under ferier till dem som har en vilande sjukpenninggrundande inkomst grundad på tidigare förvärvsarbete.

Utskottet noterar med tillfredsställelse att regeringen framlagt förslag som innebär ett förbättrat försäkringsskydd vid sjukdom under sommarferier för dem som har en vilande SGI som är högre än studietids-SGI. Utskottet tillstyrker således propositionens förslag i nu behandlad del. Enligt utskottets mening är motionerna Sf404, Sf413, Sf415 yrkande 2, Sf417 och Sf430 yrkande 2 härigenom i huvudsak tillgodosedda. När det gäller problematiken med kompensationsnivån för bl. a. feriearbetande behandlar utskottet denna fråga i betänkandet SfU 1985/86: 16, vartill hänvisas. Beträffande den i motion Sf417 berörda frågan om aktivering av den vilande SGI:n vid militär repetitionsutbildning vill utskottet erinra om att denna fråga inte regleras i AFL utan att ersättning vid sådan utbildning bestäms enligt värnpliktsförmånsförordningen (1976: 1008). Utskottet vill i denna fråga framhålla att propositionens förslag om aktivering av den vilande SGI:n endast omfattar sommarferierna eftersom det skulle medföra betydande administrativa olägenheter att låta den vilande SGI:n träda i kraft även vid andra, kortare studieavbrott.

När det gäller frågan om beräkning av föräldrapenning för studerande har utskottet erfarit att praxis har utvecklats enligt följande. För den som anmäler till försäkringskassan att hon skall vara föräldraledig med anled-

ning av ett barns födelse och *dessutom* anmäler ett studieavbrott till den studiestödsutbetalande myndigheten beräknas föräldrapenning enligt den vilande SGI:n. Reglerna tillämpas dock något olika i skilda delar av landet. Enligt utskottets mening är det rimligt att en studerande får sin föräldrapenning vid ledighet med anledning av ett barns födelse beräknad enligt sin grundläggande SGI. Med hänsyn härtill och i syfte att uppnå större enhetlighet anser utskottet att en ändring bör göras i 4 kap. 6 § AFL. Denna ändring innebär i praktiken att föräldrapenning vid ledighet med anledning av ett barns födelse beräknas enligt den vilande SGI:n om denna är högre än studietids-SGI:n. Utskottets ställningstagande innebär att motionerna 335 och 336 blir tillgodosedda.

Utskottet vill i detta sammanhang ta upp ytterligare en fråga som berör förmåner vid föräldraledighet. Det gäller frågan om studerandes rätt att behålla studiestödet vid ledighet för tillfällig vård av barn. Sådan rätt har studerande med vuxenstudiestöd enligt 7 kap. 17 a § studiestödslagen. När det gäller studerande med studiemedel föreslog dåvarande departementschefen i proposition 1983/84: 127 ett godkännande av gällande praxis som innebar att studiemedel inte skulle återkrävas för perioder då en studerande på grund av vård av sjukt barn inte har kunnat fullgöra sina studieåtaganden. Riksdagen biföll propositionen (SfU 1983/84: 26, rskr. 336). Studerande med studiemedel har således redan i dag rätt att behålla studiemedlen vid ledighet för tillfällig vård av barn, och denna rätt bör enligt utskottets mening regleras i studiestödslagen. I syfte att uppnå enhetlighet anser utskottet att även studerande med studiehjälp bör ha rätt att behålla stödet vid ledighet för tillfällig vård av barn. Det anförda innebär att utskottet förordar att två nya paragrafer, 3 kap. 31 § och 4 kap. 44 §, införs i studiestödslagen samt att en följdändring görs i 9 kap. 2 § samma lag.

I propositionen föreslås vidare att den sjukpenninggrundande inkomst som gällde före studiernas början skall hållas vilande under den tid som den studerande bedriver studier och uppbär studiestöd, även om studierna beräknas pågå under kortare tid än sex månader. S. k. studietidssjukpenning skall således också vid sådan kortare utbildning kunna beräknas på grundval av den förvärvsinkomst som den studerande har under studietiden. För de studiehjälpstagare som inte uppbär återbetalningspliktiga studiemedel föreslås att kravet på sjukanmälan till försäkringskassan slopas och att kassan inte längre skall pröva om en sjukperiod skall godkännas. Det föreslås samtidigt att studiemedelsnämnden och skolan skall kunna kräva att studieoförmåga på grund av sjukdom styrks genom läkarintyg. Uppgiften att beräkna storleken av särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa och betala ut sådant stöd föreslås överförd till de studiesociala myndigheterna. Slutligen föreslås att reglerna i studiestödslagen (1973: 349) om försäkringskassans möjligheter att i vissa fall vägra godkänna studerandes sjukperiod anpassas till vad som numera gäller beträffande kassans möjligheter att i motsvarande fall dra in eller sätta ned sjukpenning enligt lagen om allmän försäkring.

Propositionen i nu berörda delar har inte föranlett något motionsyrkande, och utskottet biträder förslagen.

Av lagtekniska skäl behandlar utskottet i detta sammanhang även ett förslag i proposition 1985/86: 100, bilaga 7, om sjukpenninggrundande inkomst för försäkrad som uppbär tjänstepension.

I propositionen föreslås att försäkrad som före ingången av den månad under vilken han uppbär tjänstepension i form av ålderspension eller annan därmed jämställd pension som uppgår till minst 60 % av lönen vid pensionsavgången endast skall få sin sjukpenninggrundande inkomst beräknad på faktiskt arbete. Även för försäkrade som uppbär tjänstepension med lägre belopp föreslås modifierade regler för SGI-beräkningen. Förslaget syftar till att den överkompensation som arbetslösa tjänstepensionärer för närvarande kan få vid sjukdom skall undvikas. De ändrade bestämmelserna beräknas minska utgifterna för sjukförsäkringen med knappt 50 milj. kr. per år.

Utskottet har ingen erinran mot förslaget som inte föranlett något motionsyrkande.

Författningsförslagen

I såväl proposition 1985/86: 100, bilaga 7, som i proposition 1985/86: 128 föreslås ändringar i 3 kap. 5 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring. Den i proposition 1985/86: 128 föreslagna ändringen skall träda i kraft den 1 juni 1986, medan den i proposition 1985/86: 100 föreslagna ändringen skall träda i kraft den 1 juli 1986. Vidare har en ändring i samma lagrum redan tidigare beslutats av riksdagen (prop. 1985/86: 67, UbU 10, rskr. 143). Lagen har promulgerats och skall träda i kraft den 1 juli 1986 (SFS 1986: 162). Med hänsyn härtill bör de nu aktuella förslagen sammanföras, och av formella skäl bör riksdagen anta en lag om ändring i den av riksdagen tidigare beslutade lagen. Utskottets förslag till lag om ändring i lagen (1986: 162) om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring återfinns som lagförslag 1 i bilaga 1 till betänkandet.

Vidare framgår av vad utskottet tidigare anfört att utskottet förordar en ändring av 4 kap. 6 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring. Mot förslagen i övrigt såvitt gäller lagen om allmän försäkring har utskottet ingen erinran. Utskottets förslag till lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring återfinns som lagförslag 2 i bilaga 1 till betänkandet.

I proposition 1985/86: 128 föreslås en ändring i 7 kap. 17 a § studiestödslagen (1973: 349). Ändringen skall träda i kraft den 1 juli 1986. En ändring i samma lagrum har föreslagits i proposition 1985/86: 100, bilaga 10. Denna ändring, som tillstyrkts av utskottet i betänkandet SfU 1985/86: 14, skall träda i kraft vid samma tidpunkt. Med hänsyn härtill bör av formella skäl riksdagen anta en lag om ändring i det av socialförsäkringsutskottet tillstyrkta ändringsförslaget. Utskottets förslag till lag om ändring i lagen (1986: 000) om ändring i studiestödslagen (1973: 349) återfinns som lagförslag 3 i bilaga 1 till betänkandet.

Såsom framgår av vad utskottet tidigare anfört förordar utskottet dels att två nya paragrafer, 3 kap. 31 § och 4 kap. 44 §, införs i studiestödslagen, dels en ändring i 9 kap. 2 § nämnda lag. Mot propositionens förslag i övrigt såvitt gäller studiestödslagen har utskottet ingen erinran. Utskottets för-

slag till lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349) återfinns som lagförslag 4 i bilaga 1 till betänkandet.

Slutligen har regeringen i prop. 1985/86: 128 lagt fram förslag till lag om ändring i lagen (1983: 1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa. Utskottet biträder förslaget, som återfinns i bilaga 2 till betänkandet.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen med anledning av proposition 1985/86: 100, bilaga 7, litt. D punkt 1 och proposition 1985/86: 128 samt motionerna 1985/86: 335, 1985/86: 336, 1985/86: Sf404, 1985/86: Sf413, 1985/86: Sf415 yrkande 4, 1985/86: Sf417 och 1985/86: Sf430 yrkande 2

dels antar av utskottet i bilaga 1 framlagda förslag till

1. lag om ändring i lagen (1986: 162) om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring,
2. lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring,
3. lag om ändring i lagen (1986: 000) om ändring i studiestödslagen (1973: 349),
4. lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349),

dels antar i proposition 1985/86: 128 framlagt förslag till lag om ändring i lagen (1983: 1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

Stockholm den 29 april 1986

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Doris Håvik

Närvarande: Doris Håvik (s), Nils Carlshamre (s), Ralf Lindström (s), Karin Israelsson (c), Gullan Lindblad (m), Lena Öhrsvik (s), Nils-Olof Gustafsson (s), Kenth Skårvik (fp), Ingegerd Elm (s), Rune Backlund (c), Margó Ingvardsson (vpk), Margareta Persson (s), Sten Andersson i Malmö (m), Barbro Sandberg (fp) och Ingegerd Anderlund (s).

Särskilda yttranden

1. Kompensationsnivån inom sjukförsäkringen för bl. a. feriearbetande

Nils Carlshamre, Gullan Lindblad och Sten Andersson i Malmö (alla m) anför:

Enligt vår mening innebär de förslag som tillstyrks av utskottet förbättringar inom sjuk- och föräldraförsäkringen för studerande. Moderata samlingspartiet vill dock ha mer långtgående förbättringar, och i reservation 3 till betänkandet SfU 1985/86: 16 har partiet framfört sin uppfattning beträffande kompensationsnivån för deltidsarbetande m. fl. Vi vidhåller denna uppfattning och hänvisar till nämnda reservation.

2. Ersättning vid militär repetitionsutbildning

Karin Israelsson och Rune Backlund (båda c) anför:

Studerande som genomgår militär repetitionsutbildning under studietiden får sin ersättning beräknad enligt den s. k. studietids-SGI:n. I motsats till vad som gäller vid sjukdom får de studerande inte behålla sitt studiestöd. De studerande får således en låg ekonomisk kompensation vid militär repetitionsutbildning, och detta är enligt vår mening otillfredsställande. Det är angeläget att frågan får en lösning men vi är för dagen inte beredda att förorda det förslag som förts fram i motion Sf417 med hänsyn till de administrativa olägenheter som ett sådant förslag skulle kunna medföra.

Av utskottet framlagt

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1986:162) om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 5 § och ikraftträdandebestämmelserna till lagen (1986:162) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Utskottets förslag*
3 kap.	
5 §	
Den allmänna försäkringskassan skall i samband med inskrivning av en försäkrad besluta om den försäkrades tillhörighet till sjukpenningförsäkringen. I fråga om en försäkrad som avses i 1 § skall kassan samtidigt fastställa den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst. Av beslutet skall framgå i vad mån den sjukpenninggrundande inkomsten är att hänföra till anställning eller till annat förvärvsarbete. Beslut om tillhörighet till sjukpenningförsäkringen skall omprövas	
a) när kassan fått kännedom om att den försäkrades inkomstförhållanden undergått ändring av betydelse för rätten till sjukpenning eller för sjukpenningens storlek,	
b) när förtidspension enligt denna lag beviljas den försäkrade eller redan utgående sådan pension ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete, *samt*	b) när förtidspension enligt denna lag beviljas den försäkrade eller redan utgående sådan pension ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades förmåga eller möjlighet att bereda sig inkomst genom arbete,
c) när delpension enligt särskild lag beviljas den försäkrade eller redan utgående sådan pension ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades arbets- och inkomstförhållanden.	c) när delpension enligt särskild lag beviljas den försäkrade eller redan utgående sådan pension ändras med hänsyn till ändring i den försäkrades arbets- och inkomstförhållanden, *samt*
	d) när tjänstepension beviljas den försäkrade.
Ändring skall i fall som avses i första stycket a) ej ske förrän 30 dagar efter det försäkringskassan fått kännedom om inkomständringen. Ändring skall i annat fall ske så snart anledning till ändringen uppkommit.	
Den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten får ej i annat fall än som avses i första stycket b) *eller* c) sänkas under tid då den försäkrade	Den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten får ej i annat fall än som avses i första stycket b), c) *eller d)* sänkas under tid då den försäkrade
1. bedriver studier, för vilka han uppbär studiehjälp, studiemedel eller särskilt vuxenstudiestöd enligt studiestödslagen (1973:349), studiestöd enligt lagen (1983:1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa eller	

[1] Lagen omtryckt 1982:120.

Nuvarande lydelse	*Utskottets förslag*

bidrag enligt förordningen (1976:536) om utbildningsbidrag för doktorander,

2. genomgår grundutbildning för vuxna (grundvux) eller grundläggande svenskundervisning för invandrare och uppbär timersättning för studierna,

3. är inskriven vid arbetsmarknadsinstitut eller efter förmedling av en arbetsmarknadsmyndighet genomgår yrkesutbildning,

4. är gravid och avbryter eller inskränker sitt förvärvsarbete tidigast sex månader före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför,

5. är helt eller delvis ledig från förvärvsarbete för vård av barn, om den försäkrade är förälder till barnet eller likställs med förälder enligt 1 § lagen (1978:410) om rätt till ledighet för vård av barn, m. m. och barnet inte har fyllt ett år. Motsvarande gäller vid adoption av barn som ej fyllt tio år eller vid mottagande av sådant barn i avsikt att adoptera det, om mindre än ett år har förflutit sedan den försäkrade fick barnet i sin vård.

Om den försäkrade i fall som avses i tredje stycket 1) *bedriver studier som beräknas pågå minst sex månader*, skall försäkringskassan, vid sjukdom under utbildningstiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid.	*För en försäkrad* som avses i tredje stycket 1 skall försäkringskassan, vid sjukdom under utbildningstiden, beräkna sjukpenningen på en sjukpenninggrundande inkomst som har fastställts på grundval av enbart den inkomst av eget arbete som den försäkrade kan antas få under denna tid. *Under studieuppehåll mellan vår- och hösttermin, då den försäkrade inte uppbär studiesocial förmån som anges i tredje stycket 1, skall dock sjukpenningen beräknas på den sjukpenninggrundande inkomst som följer av första–tredje styckena, om den blir högre än sjukpenning beräknad enligt detta stycke.*
Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.	Denna lag träder i kraft, i fråga om 3 kap. 5 § fjärde stycket den 1 juni 1986, samt i övrigt den 1 juli 1986. Bestämmelsen om villkor beträffande studietidens längd enligt 3 kap. 5 § fjärde stycket i sin äldre lydelse gäller fortfarande i fråga om studerande som vårterminen 1986 avslutar sin utbildning efter ikraftträdandet.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1962: 381) om allmän försäkring[1]
dels att 4 kap. 6 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 3 kap. 5 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Utskottets förslag*
	3 kap.
	5 a §
	För en försäkrad, till vilken tjänstepension utges i form av ålderspension eller annan därmed jämställd pension före utgången av den månad under vilken han fyller 65 år, skall sjukpenninggrundande inkomst fastställas om han har ett förvärvsarbete som beräknas pågå under minst sex månader i följd. Den sjukpenninggrundande inkomsten beräknas därvid enligt 2 §.
	Är en försäkrad med sådan tjänstepension som avses i första stycket helt eller delvis arbetslös samt arbetssökande, skall sjukpenninggrundande inkomst fastställas endast om tjänstepensionen understiger 60 procent av lönen närmast före pensionsavgången. Den sjukpenninggrundande inkomsten beräknas därvid på grundval av lönen närmast före pensionsavgången eller, om den försäkrade inte har för avsikt att förvärvsarbeta i samma omfattning som tidigare, den inkomst han kan antas få av arbete som svarar mot det föreliggande arbetsutbudet. Vid beräkningen skall iakttas att inkomsten inte får överstiga sju och en halv gånger basbeloppet. Vidare skall inkomsten minskas med tjänstepensionen. Minskningen får dock inte ge till resultat att en försäkrad som är endast delvis arbetslös erhåller lägre sjukpenninggrundande inkomst än om beräkning skett enligt första stycket.

[1] Lagen omtryckt 1982: 120.

4 kap.

6 §[2]

Hel föräldrapenning utgör lägst 48 kronor om dagen (garantinivå).

Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges med belopp motsvarande förälderns sjukpenning enligt 3 kap. om föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför har varit försäkrad för en sjukpenning över garantinivån.

Utöver vad som anges i andra stycket utges föräldrapenning för varje barn för 90 dagar med belopp motsvarande förälderns sjukpenning och 90 dagar med belopp enligt garantinivån.

Föräldrapenning för de första 180 dagarna utges med belopp motsvarande förälderns sjukpenning, *beräknad* enligt 3 kap. *med undantag av 5 § fjärde stycket*, om föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten härför har varit försäkrad för en sjukpenning över garantinivån.

Utöver vad som anges i andra stycket utges föräldrapenning för varje barn för 90 dagar med belopp motsvarande förälderns sjukpenning, *beräknad enligt 3 kap. med undantag av 5 § fjärde stycket*, och 90 dagar med belopp enligt garantinivån.

Föräldrapenning vid flerbarnsbörd enligt 3 § andra stycket beräknas enligt tredje stycket.

Utan hinder av vad som föreskrivs i andra–fjärde styckena skall, om förälderns sjukpenninggrundande inkomst har sänkts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket 5, föräldrapenningen till dess barnet fyller två år beräknas lägst på grundval av den sjukpenninggrundande inkomst som gällde innan sänkningen skedde eller den högre inkomst som löneutvecklingen inom yrkesområdet därefter föranleder, om föräldern avstår från förvärvsarbete för vård av barn. Är kvinnan gravid på nytt vid utgången av denna tid och beräknas barnets födelse ske inom sex månader eller föds barnet inom nämnda tid, skall hennes föräldrapenning även fortsättningsvis beräknas på motsvarande sätt.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 4 kap. 6 § den 1 juni 1986, och i övrigt den 1 juli 1986.

[2] Senaste lydelse 1985: 87.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1986: 000) om ändring i studiestödslagen (1973: 349)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 17 a § studiestödslagen (1973: 349)[1] i paragrafens lydelse enligt lagen (1986: 000) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Utskottets förslag*
	7 kap.
	17 a §[2]
Studerande har rätt att behålla vuxenstudiebidrag och återbetalningspliktiga studiemedel vid	
1. ledighet för tillfällig vård av barn i samma omfattning som enligt 4 kap. 10–12 §§ lagen (1962: 381) om allmän försäkring gäller för rätt till föräldrapenning,	
2. ledighet för fullgörande av uppdrag i elevorganisation under sammanlagt högst tio dagar under ett kalenderår och	
3. kortvarig ledighet för enskild angelägenhet av vikt.	
Utgår föräldrapenning enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för tid under vilken den studerande uppbär vuxenstudiebidrag, skall vuxenstudiebidraget minskas med det belopp som har utgått i föräldrapenning för samma tid. Vuxenstudiebidraget skall dock ej minskas med sådant belopp som har utgått i föräldrapenning enligt 3 kap. 5 § fjärde stycket lagen om allmän försäkring.	

[1] Lagen omtryckt 1981: 579.
[2] Lydelse enligt SfU 1985/86: 14.

4 Förslag till

Lag om ändring i studiestödslagen (1973: 349)

Härigenom föreskrivs i fråga om studiestödslagen (1973: 349)[1]
dels att 3 kap. 16–19 §§, 4 kap. 34 §, 7 kap. 17 §, 8 kap. 79 § samt 9 kap. 2 § skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 3 kap. 31 § och 4 kap. 44 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Utskottets förslag*
3 kap.	
16 §[2]	
Studiehjälp utgår för sjukperiod som infaller under tid för vilken den studerande har beviljats studiehjälp.	Studiehjälp utgår för sjukperiod som infaller under tid för vilken den studerande har beviljats studiehjälp. *Studiemedelsnämnd och läroanstalt får i fråga om andra studiehjälpstagare än sådana som uppbär återbetalningspliktiga studiemedel kräva att studieoförmåga på grund av sjukdom skall styrkas genom läkarintyg enligt de föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.*
För sjukperiod som infaller efter studietidens början utgår studiehjälp *dock* endast om den studerande ingett ansökan om denna studiehjälp dessförinnan. Om synnerliga skäl föreligger, kan en studerande beviljas studiehjälp även för sådan sjukperiod.	För sjukperiod som infaller efter studietidens början utgår studiehjälp *i form av extra tillägg, inackorderingstillägg och återbetalningspliktiga studiemedel* endast om den studerande ingett ansökan om denna studiehjälp dessförinnan. Om synnerliga skäl föreligger, kan en studerande beviljas studiehjälp även för sådan sjukperiod.
För det första kalenderhalvår under vilket en studerande bedriver studier som berättigar till studiehjälp utgår studiehjälp endast för sådan sjukperiod som infaller efter det den studerande har påbörjat studierna.	
16 a §[3]	
En studerande har rätt till studiehjälp endast för sådan sjukperiod eller del därav som har godkänts av den allmänna försäkringskassa, hos vilken den studerande är inskriven.	En studerande *som uppbär studiehjälp i form av återbetalningspliktiga studiemedel* har rätt till studiehjälp endast för sådan sjukperiod eller del därav som har godkänts av den allmänna försäkringskassa, hos vilken den studerande är inskriven.

[1] Lagen omtryckt 1981: 579.
[2] Senaste lydelse 1984: 313.
[3] Senaste lydelse 1984: 313.

Nuvarande lydelse	*Utskottets förslag*
17 §[4]	
Blir en studerande på grund av sjukdom helt oförmögen att bedriva sina studier, skall han anmäla detta till den allmänna försäkringskassan, om han har beviljats studiehjälp för kalenderhalvåret eller om han ansökt eller avser att ansöka därom. Anmälan skall ske enligt de närmare bestämmelser som meddelats av riksförsäkringsverket.	Blir en studerande på grund av sjukdom helt oförmögen att bedriva sina studier, skall han anmäla detta till den allmänna försäkringskassan, om han har beviljats studiehjälp *i form av återbetalningspliktiga studiemedel* för kalenderhalvåret eller om han ansökt eller avser att ansöka därom. Anmälan skall ske enligt de närmare bestämmelser som meddelats av riksförsäkringsverket.
18 §	
Finner den allmänna försäkringskassan att studerande på grund av sjukdom är helt oförmögen att bedriva sina studier, skall kassan godkänna sjukperioden, om ej annat följer av andra *eller tredje stycket*.	Finner den allmänna försäkringskassan att studerande på grund av sjukdom är helt oförmögen att bedriva sina studier, skall kassan godkänna sjukperioden, om ej annat följer av andra–*fjärde styckena*.
Godkännande enligt första stycket får avse endast tid som infaller efter det anmälan skett enligt 17 §. Om hinder mött mot anmälan eller annat särskilt skäl föreligger, får godkännande avse även tid före sådan anmälan.	
Den allmänna försäkringskassan får vägra att godkänna sjukperiod eller del därav, om den studerande	
1. uppsåtligen åsamkat sig sjukdomen eller gjort sig skyldig till grov oaktsamhet ur hälsosynpunkt eller om annat liknande särskilt skäl föreligger,	
2. underlåter att, på begäran av kassan, genom intyg av läkare styrka sjukdomen och det därav föranledda hindret för studierna,	
3. vägrar att taga emot besök av person som fått i uppdrag av kassan att verkställa sjukkontroll,	3. under sjukperiod reser till utlandet utan medgivande av kassan,
4. under sjukperiod *ändrar vistelseort utan att underrätta kassan eller* reser till utlandet utan medgivande av kassan,	
5. ådragit sig sjukdomen vid förövande av handling för vilken ansvar genom lagakraftägande dom ådömts honom,	4. ådragit sig sjukdomen vid förövande av handling för vilken ansvar genom lagakraftägande dom ådömts honom,
6. vägrar att underkasta sig undersökning av läkare eller underlåter att följa läkares föreskrift,	5. vägrar att underkasta sig undersökning av läkare eller underlåter att följa läkares föreskrift,
7. uppsåtligen eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande som är av betydelse för tillämpningen av bestämmelserna om	6. uppsåtligen eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande som är av betydelse för tillämpningen av bestämmelserna om

[4] Senaste lydelse 1984: 313.

Nuvarande lydelse	*Utskottets förslag*
återbetalningspliktiga studiemedel för sjukperiod.	återbetalningspliktiga studiemedel för sjukperiod. *Den allmänna försäkringskassan får även, om omständigheterna motiverar det, vägra att godkänna sjukperiod eller del därav, om den studerande* *1. vägrar att ta emot besök av en person, som fått i uppdrag av försäkringskassan att utreda studieförmågan eller behovet av rehabiliteringsåtgärd,* *2. underlåter att meddela försäkringskassan sin vistelseadress när han under sjukperiod vistas annat än tillfälligt på annan adress än den som angetts till kassan.*
19 §[5]	
Om en studerande som har beviljats studiehjälp på grund av sjukdom har varit helt oförmögen att bedriva studier under 90 dagar i följd eller om det föreligger annat särskilt skäl, skall den allmänna försäkringskassan, enligt de närmare bestämmelser som riksförsäkringsverket meddelar, undersöka om skäl föreligger att vidta åtgärd som är ägnad att förkorta sjukdomstiden eller på annat sätt helt eller delvis återställa studieförmågan.	Om en studerande som har beviljats studiehjälp *i form av återbetalningspliktiga studiemedel* på grund av sjukdom har varit helt oförmögen att bedriva studier under 90 dagar i följd eller om det föreligger annat särskilt skäl, skall den allmänna försäkringskassan, enligt de närmare bestämmelser som riksförsäkringsverket meddelar, undersöka om skäl föreligger att vidta åtgärd som är ägnad att förkorta sjukdomstiden eller på annat sätt helt eller delvis återställa studieförmågan.

Finner den allmänna försäkringskassan att åtgärd som avses i första stycket behövs, skall den underrätta den studerande härom och tillse att åtgärden vidtages. Vägrar den studerande att underkasta sig åtgärden, kan kassan besluta att ej godkänna den del av sjukperioden som infaller sedan den studerande fått underrättelse om kassans beslut. I underrättelsen skall intagas erinran om att sådant beslut kan meddelas.

31 §	
	Studerande har rätt att behålla studiehjälp vid ledighet för tillfällig vård av barn enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

[5] Senaste lydelse 1984: 313.

4 kap.

34 §

Finner den allmänna försäkringskassan att studerande på grund av sjukdom är helt oförmögen att bedriva sina studier, skall kassan godkänna sjukperioden, om ej annat följer av andra *eller tredje stycket.*

Finner den allmänna försäkringskassan att studerande på grund av sjukdom är helt oförmögen att bedriva sina studier, skall kassan godkänna sjukperioden, om ej annat följer av andra–*fjärde styckena.*

Godkännande enligt första stycket får avse endast tid som infaller efter det anmälan skett enligt 33 §. Om hinder mött mot anmälan eller annat särskilt skäl föreligger, får godkännande avse även tid före sådan anmälan.

Den allmänna försäkringskassan får vägra att godkänna sjukperiod eller del därav, om den studerande

1. uppsåtligen åsamkat sig sjukdomen eller gjort sig skyldig till grov oaktsamhet ur hälsosynpunkt eller om annat liknande särskilt skäl föreligger,

2. underlåter att, på begäran av kassan, genom intyg av läkare styrka sjukdomen och det därav föranledda hindret för studierna,

3. vägrar att taga emot besök av person som fått i uppdrag av kassan att verkställa sjukkontroll,

4. under sjukperiod *ändrar vistelseort utan att underrätta kassan eller* reser till utlandet utan medgivande av kassan,

5. ådragit sig sjukdomen vid förövande av handling för vilken ansvar genom lagakraftägande dom ådömts honom,

6. vägrar att underkasta sig undersökning av läkare eller underlåter att följa läkares föreskrift,

7. uppsåtligen eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande som är av betydelse för tillämpningen av bestämmelserna om studiemedel för sjukperiod.

3. under sjukperiod reser till utlandet utan medgivande av kassan,

4. ådragit sig sjukdomen vid förövande av handling för vilken ansvar genom lagakraftägande dom ådömts honom,

5. vägrar att underkasta sig undersökning av läkare eller underlåter att följa läkares föreskrift,

6. uppsåtligen eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande som är av betydelse för tillämpningen av bestämmelserna om studiemedel för sjukperiod.

Den allmänna försäkringskassan får även, om omständigheterna motiverar det, vägra att godkänna sjukperiod eller del därav, om den studerande

1. vägrar att ta emot besök av en person, som fått i uppdrag av försäkringskassan att utreda studieförmågan eller behovet av rehabiliteringsåtgärd,

2. underlåter att meddela försäkringskassan sin vistelseadress när han under sjukperiod vistas annat än tillfälligt på annan adress än den som angetts till kassan.

44 §

Studerande har rätt att behålla studiemedel vid ledighet för tillfällig vård av barn enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

7 kap.

17 §[6]

För tid under vilken den studerande på grund av sjukdom är helt oförmögen att bedriva sina studier utgår vuxenstudiebidrag och återbetalningspliktiga studiemedel för sjukperiod som infaller under den del av det eller de kalenderhalvår för vilka den studerande har beviljats vuxenstudiestöd. Bestämmelserna i 4 kap. 28 och 31–35 §§ skall tillämpas.

För det första kalenderhalvår under vilket en studerande bedriver studier som berättigar till särskilt vuxenstudiestöd enligt detta kapitel utgår vuxenstudiebidrag och återbetalningspliktiga studiemedel endast för sjukperiod som infaller efter det den studerande har påbörjat studierna.

Utgår sjukpenning enligt *3 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring* eller motsvarande ersättning enligt annan författning för tid under vilken den studerande uppbär vuxenstudiebidrag, skall vuxenstudiebidraget minskas med det belopp som har utgått i sjukpenning eller sådan ersättning för samma tid. *Vuxenstudiebidraget* skall dock *ej minskas med sådant belopp* som har utgått *i* sjukpenning enligt *3 kap. 5 § fjärde stycket* lagen om allmän försäkring.

Utgår sjukpenning enligt *lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring* eller motsvarande ersättning enligt annan författning för tid under vilken den studerande uppbär vuxenstudiebidrag, skall vuxenstudiebidraget minskas med det belopp som har utgått i sjukpenning eller sådan ersättning för samma tid. *Sådan minskning* skall dock *inte göras för* sjukpenning som har utgått enligt lagen *(1962:381)* om allmän försäkring.

8 kap.

79 §[7]

Har studerande för sådan dag under en sjukperiod som infaller efter karenstiden enligt 78 § första stycket uppburit sjukpenning enligt *3 kap. lagen (1962:381) om allmän försäkring eller enligt* lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring och överstiger denna sjukpenning 25 kronor, skall vid tillämpning av bestämmelse i detta kapitel om återbetalningsbelopp eller frivillig återbetalning medräknas endast den del av de återbetalningspliktiga

Har studerande för sådan dag under en sjukperiod som infaller efter karenstiden enligt 78 § första stycket uppburit sjukpenning enligt lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring och överstiger denna sjukpenning 25 kronor, skall vid tillämpning av bestämmelse i detta kapitel om återbetalningsbelopp eller frivillig återbetalning medräknas endast den del av de återbetalningspliktiga studiemedlen för samma dag som motsvarar det belopp var-

[6] Senaste lydelse 1985:89.
[7] Senaste lydelse 1985:89.

Nuvarande lydelse	*Utskottets förslag*
studiemedlen för samma dag som motsvarar det belopp varmed sjukpenningen överstiger 25 kronor. Vad som sagts nu gäller också om den studerande med anledning av sin sjukdom får ersättning enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande eller enligt utländsk lagstiftning om arbetsskadeförsäkring.	med sjukpenningen överstiger 25 kronor. Vad som sagts nu gäller också om den studerande med anledning av sin sjukdom får ersättning enligt annan författning eller på grund av regeringens förordnande eller enligt utländsk lagstiftning om arbetsskadeförsäkring. *Sjukpenning enligt lagen (1962: 381) om allmän försäkring skall inte beaktas vid tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel om återbetalningsbelopp eller frivillig återbetalning.*
Sådan sjukpenning som har beräknats enligt 3 kap. 5 § fjärde stycket lagen om allmän försäkring skall dock aldrig beaktas vid tillämpning av bestämmelserna i detta kapitel om återbetalningsbelopp eller frivillig återbetalning.	

9 kap.

2 §[8]

Har någon uppburit studiestöd obehörigen eller med för högt belopp och har han insett eller bort inse detta, kan vad för mycket utgått genast återkrävas.

Avbryter någon sina studier skall första stycket tillämpas beträffande uppburet studiestöd som avser tiden efter avbrottet. Beror avbrottet på sjukdom skall studiestöd som den studerande uppburit enligt 3 kap. 15–19 §§, 4 kap. 28–35 §§ eller 7 kap. 17 § och de bestämmelser som anges där ej återkrävas. Detsamma gäller vid sådan ledighet som avses i 7 kap. 17 a § *eller vid annan ledighet för vård av barn enligt de närmare bestämmelser som meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen utser.*	Avbryter någon sina studier skall första stycket tillämpas beträffande uppburet studiestöd som avser tiden efter avbrottet. Beror avbrottet på sjukdom skall studiestöd som den studerande uppburit enligt 3 kap. 15–19 §§, 4 kap. 28–35 §§ eller 7 kap. 17 § och de bestämmelser som anges där ej återkrävas. Detsamma gäller vid sådan ledighet som avses i *3 kap. 31 §, 4 kap. 44 § och* 7 kap. 17 a §.

Avser återkrav enligt första eller andra stycket studiehjälp enligt 3 kap. till sådan studerande, som vid utbetalningstillfället var omyndig på grund av ålder, åvilar betalningsskyldigheten den som då var den omyndiges förmyndare.

På återbetalningspliktiga studiemedel enligt 3 kap., på studiemedel enligt 4 kap. och på särskilt vuxenstudiestöd enligt 7 kap. som återkrävs enligt första eller andra stycket utgår ränta från den dag när medlen uppburits efter en räntesats som vid varje tidpunkt med två procentenheter över-

[8] Senaste lydelse 1984: 313.

stiger statens utlåningsränta. På andra former av studiestöd som återkrävs enligt denna paragraf utgår ränta enligt samma räntesats från den dag som infaller en månad efter det beslut om återkrav fattats. Om det finns särskilda skäl kan den återbetalningsskyldige befrias helt eller delvis från sin skyldighet att erlägga räntan.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

Av regeringen framlagt

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1983: 1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa

Härigenom föreskrivs att 3, 4 och 6 §§ lagen (1983: 1030) om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 §	
Särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa beviljas *av vuxenutbildningsnämnden* efter ansökan. Ansökan ges in inom den tid och i den ordning som regeringen bestämmer.	Särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa beviljas efter ansökan. Ansökan ges in inom den tid och i den ordning som regeringen bestämmer.

Särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa får beviljas för högst två kalenderhalvår i sänder.

4 §	
Allmän försäkringskassa skall beräkna storleken av särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa *samt betala ut sådant stöd.*	Särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa *handhas av centrala studiestödsnämnden och vuxenutbildningsnämnderna.*
6 §	
Ett beslut *av vuxenutbildningsnämnd* om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa får inte överklagas.	Ett beslut *att avslå en ansökan* om särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1986.

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1986